

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 30. marraskuuta 2023
(OR. en)

16230/23

COH 93

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettäjä: Neuvoston pääsihteeristö

Päivämäärä: 30. marraskuuta 2023

Vastaanottaja: Valtuuskunnat

Ed. asiak. nro: 15523/23

Asia: Koheesiopolitiikan tulevaisuus
– Neuvoston päätelmät (30. marraskuuta 2023)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä neuvoston (yleiset asiat/koheesio) 3989. istunnossaan 30. marraskuuta 2023 hyväksymät päätelmät koheesiopolitiikan tulevaisuudesta.

Neuvoston päätelmät koheesiopolitiikan tulevaisuudesta**EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO**

1. PALAUTTAA MIELEEN kesäkuussa 2022 antamansa päätelmät tiedonannosta, joka koskee kahdeksatta koheesiokertomusta ”Koheesio Euroopassa kohti vuotta 2050 mentäessä”, sekä marraskuussa 2022 antamansa päätelmät koheesiopolitiikasta;
2. ON TYYTYVÄINEN siihen, että koheesiopolitiikka on alusta lähtien ollut EU:n yhdentymisprosessin peruspilari ja mahdollistanut lähentymisen jäsenvaltioiden välillä ja niiden sisällä, parantanut kansalaisten hyvinvointia ja elämänlaatua sekä edistänyt tasapuoaisia toimintaedellytyksiä sisämarkkinoilla;
3. KOROSTAA, että koheesiopolitiikan on säilyttävä EU:n keskeisenä pilarina ja siksi sen ainoana tavoitteena on edelleen oltava unionin yleisen sopusointuisen kehityksen edistäminen sekä sen taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistaminen samalla, kun vähennetään alueiden välisiä kehityseroja ja muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeenjääneisyyttä;

Asianomaisista alueista kiinnitetään erityistä huomiota maaseutuun, teollisuuden muutosprosessissa oleviin alueisiin sekä vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista kärsiviin alueisiin, kuten pohjoisimpiin alueisiin, joiden väestöntiheys on erittäin alhainen, sekä saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueisiin;
4. PAINOTTAA, että koheesiopolitiikka on kaikkia EU:n alueita koskevaa politiikkaa, mutta erityisesti vähemmän kehittyneiden alueiden osalta olisi varmistettava kohdennetumpi, paremmin mukautettavissa oleva tuki, sillä niissä on edelleen rakenteellisia haasteita, joita viimeaikaisten kriisien moninaiset epäsymmetriset häiriöt ovat pahentaneet. Lisäksi niiden perusinfrastruktuuri ja palvelujen saatavuus ovat edelleen puutteellisia;

5. ON TIETOINEN syrjäisimpien alueiden erityispiirteistä, joita ovat erityisesti niiden rakenteellinen sosioekonominen tilanne, jota heikentävät niiden syrjäinen sijainti, saaristoasema, pieni pinta-ala, vaikea pinnanmuodostus ja ilmasto, luonnonuhat ja taloudellinen riippuvuus. Nämä aiheuttavat uusia riskejä ja pahentavat eriarvoisuutta, jotka voivat vaikuttaa koko EU:n alueelliseen yhteenkuuluvuuteen; KEHOTTA komissiota hyödyntämään kaikilta osin perussopimuksen 349 artiklan tarjoamia mahdollisuuksia ja sisällyttämään järjestelmällisesti osaksi asiaankuuluvia vaikutustenarviointoja erityiskriteerin, joka koskee sen tulevien lainsäädäntöehdotusten vaikutuksia syrjäisimpiin alueisiin;
6. ON TIETOINEN alueista, jotka kärsivät vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista, kuten pohjoisimmista alueista, joiden väestötiheys on erittäin alhainen, ja saaristo-, rajaseutu- ja vuoristoalueista, sekä näiden alueiden tarpeesta toteuttaa erityistoimenpiteitä mainittujen haittojen korjaamiseksi;
7. TOTEAA, että koheesiopolitiikan tuesta huolimatta monet alueet ovat joutuneet kehitysloukkuihin tai ovat vaarassa joutua niihin, kuten kahdeksannessa EU:n koheesiokertomuksessa tähdennetään. Näille alueille ovat ominaisia pitkät hitaan tai negatiivisen kasvun kaudet, alhainen tuottavuuden kasvu ja vähäinen uusien työpaikkojen määrä. Muutamilla alueilla on lisäksi riski joutua osaamiskehitysloukkuihin eli haasteena on samanaikaisesti sekä työvoiman väheneminen että korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden vähäinen määrä; KATSOO, että koheesiopolitiikalla olisi tuettava alueellisia strategioita kyseisten loukkujen välttämiseksi;
8. KEHOTTA komissiota ja jäsenvaltioita tutkimaan, miten eri alueiden erityistarpeita voidaan mitata ja arvioida, jotta vuoden 2027 jälkeisellä koheesiopolitiikalla voitaisiin vastata paremmin sopusointuisen kehityksen tarpeeseen;
9. TOTEAA, että koheesiopolitiikka on pitkän aikavälin politiikkaa eikä kriisiväline; PAINOTTA koheesiopolitiikan keskeistä ja ratkaisevaa roolia viimeaikaisissa kriiseissä, joiden kielteisiä sosioekonomisia vaikutuksia on pyritty torjumaan välttämällä nykyisten epäsymmetrioiden paheneminen; ON SITÄ MIELTÄ, että koheesiopolitiikan sääntelykehityksen olisi voitava mukautua uuteen kehitykseen ja odottamattomiin tapahtumiin, ja muistuttaa samalla koheesiopolitiikan pitkän aikavälin muutosluonteesta ja rakenteellisista tavoitteista;

10. MUISTUTTAA, että taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen sekä lähentymiseen liittyy useita uusia haasteita. Näitä ovat muun muassa väestönkehitys, muuttoliike, ilmastonmuutos ja sen kielteiset seuraukset, yhteenliitettävyyys, vihreä ja digitaalinen siirtymä, energiaeristyneisyys, geopoliittinen epävakaus EU:n ulkorajoilla, erityisesti itärajoilla, sekä toiminnan ja väestön keskittyminen suurille kaupunkialueille. Näihin on puututtava osallistavalla ja oikeudenmukaisella tavalla varmistaen, ettei ketään jätetä jälkeen; PYYTÄÄ komissiota laatimaan osana tulevaa keskustelua vuoden 2027 koheesiopolitiikasta vaihtoehtoja, joiden pohjalta koheesiopolitiikalla voidaan tarjota parempaa ja kohdennetumpaa tukea alueille, jotta ne voivat vastata menestyksekkäästi mainittuihin haasteisiin, ottaen erityisesti huomioon vihreä ja digitaalinen siirtymä ja sosioekonomisen kehityksen eri tasot;
11. TOTEAA, että kasvua edistävien uudistusten kytkeminen strategiaan investointeihin on kehityksen ja selviytymiskyvyn liikkeellepaneva voima paitsi kussakin jäsenvaltiossa myös kaikilla jäsenvaltion alueilla ja että koheesiopolitiikan tulevaisuutta varten on hankittava kokemuksia siitä, miten uudistuksia voidaan tukea; PYYTÄÄ komissiota laatimaan osana tulevaa keskustelua vuoden 2027 jälkeisestä koheesiopolitiikasta vaihtoehtoja koheesiopolitiikalle, joka olisi joustavampaa, tehokkaampaa ja kohdennetumpaa ja jolla olisi selkeät prioriteetit. Lisäksi olisi edelleen vahvistettava investointien kohdentamista tuloksiin sekä parannettava koheesiopolitiikan ja eurooppalaisen ohjausjakson välistä yhteyttä;
12. PALAUTTAA MIELIIN, että yhteistyöhön perustuva hallinnointi ja kumppanuusperiaate ovat olleet olennainen osa koheesiopolitiikkaa, sillä ne takaavat monitasoisen hallinnon järjestelmän, jossa säilytetään tasapaino komission, jäsenvaltioiden, alueiden ja paikallisviranomaisten välisessä päätöksenteossa ja jossa kumppanit ovat tiiviisti mukana. Tämä on luonut tunnetta ohjelmien ja kehityssuuntausten omistajuudesta sekä edistänyt Eurooppa-hankkeeseen kuulumista;
13. MUISTUTTAA, että koheesiopolitiikan rakenteessa ja ohjelmasuunnittelussa on tärkeää varmistaa paikkalähtöinen lähestymistapa;

14. KANNUSTAA kiinnittämään yleisesti huomiota siihen, että kaikissa unionin politiikoissa ja aloitteissa vältetään koheesioon kohdistuvia haittavaikutuksia; KEHOTTAÄ komissiota hyödyntämään laajasti alueellisten vaikutusten arviointeja lainsäädäntöehdotuksia laatiessaan, jotta vaikutukset kyseisiin alueisiin voitaisiin ottaa huomioon;
15. KOROSTAA tarvetta varmistaa, että koheesiopolitiikan ohjelmasuunnittelussa ja täytäntöönpanossa keskitytään Euroopan unionin koheesiopolitiikan prioriteetteihin siten, että niitä voidaan joustavasti mukauttaa alueiden tilanteeseen ottaen huomioon niiden erityispiirteet ja haavoittuvuudet;
16. PAINOTTAA, että koheesiopolitiikan hallinnointiin liittyy useita hallinnollisia rasitteita, jotka rajoittavat sen tehokkuutta, ja KANNUSTAA tarkastelemaan kaikkia mahdollisia keinoja sen yksinkertaistamiseen, muun muassa mahdollisuutta kehittää yhtenäinen tarkastusmalli;
17. PAINOTTAA hyvän hallintotavan ja valmiuksien kehittämisen merkitystä kaikilla tasoilla lähentymisprosessin ja koheesiopolitiikan tehokkuuden kannalta;
18. VAHVISTAA, että yksinkertaistamistoimilla on myös varmistettava petosten ja korruption ehkäisemistä ja torjuntaa koskevat korkeat normit, ja KOROSTAA, että on tärkeää suojata unionin taloudellisia etuja yleisestä ehdollisuusjärjestelmästä unionin talousarvion suojaamiseksi annetun asetuksen pohjalta;
19. PAINOTTAA, että koheesiopolitiikan ja muiden asiaankuuluvien EU:n politiikkojen ja aloitteiden välistä täydentävyyttä ja synergiaa on tehostettava jo niiden suunnitteluvaiheessa, jotta voidaan lisätä kyseisten politiikkojen johdonmukaisuutta ja tehokkuutta ja keventää jäsenvaltioiden, alueiden ja tuensaajien hallinnollista taakkaa; ja PYYTÄÄ komissiota harkitsemaan strategisempaa lähestymistapaa kyseisen johdonmukaisuuden varmistamiseksi;
20. PANEE MERKILLE, että elpymis- ja palautumistukiväline on otettu käyttöön väliaikaisena välineenä covid-19-pandemian vaikutusten rajoittamiseksi; TOTEAA, että tukivälineen tarkastuksen ja arvioinnin tulokset on tärkeää ottaa huomioon, jotta sen tuloksellisuudesta saadaan ajoissa kokemuksia;

21. PAINOTTAA rajatylittävän, valtioiden välisen, alueiden välisen ja syrjäisimpien alueiden välisen yhteistyön merkitystä ja mahdollisuuksia jäsenvaltioille ja niiden alueille ja TÄHDENTÄÄ, että keskinäinen yhteistyö edistää alueiden kehitystä ja EU:n yhdentymistä; KEHOTTA komissiota edistämään Interreg-ohjelman sekä naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välineen operatiivista koordinoointia;
22. KEHOTTA komissiota jatkamaan tiivistä yhteistyötä ja näkemysten vaihtoa jäsenvaltioiden kanssa koheesiopolitiikasta vuoden 2027 jälkeen käytävän keskustelun pääkohtien osalta.
-